

IDEALEN

1 december 2016

U was er nog niet mee bezig; de Sint moet immers nog komen, maar wij van Tuinindestad zitten al volop in de kerstbomen. Sinds 2010 verkopen wij adoptiebomen. Verhuren of leasen, is een betere omschrijving, want na de kerst breng je je kerstboom terug, zodat deze weer in de grond kan worden teruggepoot. Liesbeth Stoker bracht het idee van Leusden naar Groningen, ere wie eer toekomt.

Inmiddels kent www.adopteereenkerstboom.nl 16 uitgiftepunten in het land. Bij adoptiebomen wordt de kluit 2 tot 3 keer per jaar rond gestoken. Hierdoor blijft de ruimte waarin de wortel zich kan ontwikkelen beperkt. Het wortelstelsel kronkelt zich in elkaar en zo ontstaat een compacte kluit, met voldoende fijnmazige haarwortels. Door die compacte kluit heeft een adoptieboom 80 tot 90 procent overlevingskans. Een reguliere kerstboom heeft circa 50 procent overlevingskans, afhankelijk van de grootte en vooral hoeveel wortel er over is gebleven bij het uitsteken en inpotten van de boom.

Maar dit is geen technisch stukje, ik wil het vooral hebben over idealen, de krampachtige manier waarop wij voor alles een standaard construeren en elkaar die standaard voor ogen houden als ideaal. Die kerstboom is zo'n standaard. En met een adoptieboom bevrijd je jezelf. Dat heb ik niet bedacht, dat hebben de adoptieouders mij als het ware verteld. Die kerstbomen leveren elk jaar namelijk de meest bijzondere verhalen op, waarvan die van Thea mij altijd zal bijblijven. Hierom, lees maar:

Walt Disney

Kerst is een heerlijke tijd. Het liefst zitten we met familie en vrienden bij elkaar. We genieten van een overvloedig maal, we spelen ouderwets bordspelletjes en gaan naar de nachtmis, die ene keer per jaar. De wereld is overzichtelijk en vertrouwd, de films op televisie kennen allemaal een happy end, zoals Walt Disney de toon heeft gezet. Hij begreep als geen ander wat wij willen, waar wij het diepst

naar verlangen: een wereld met een duidelijke moraal, waarin het Goede het Kwade overwint. En mooier nog als het Kwade wordt bekeerd tot het Goede, zodat er helemaal geen vuiltje aan de lucht is. Nou ja, zo doe en droom ik het een beetje bij elkaar, bij ons thuis. Niets mis mee, een paar dagen wegkruipen in de liefde en vriendschap van de mensen, die je het dichtst bij staan. En ja, ik geloof erg in het goede van de mens. Ik klamp mij er wanhopig aan vast.

Kerstboomideaal

Ik waaier uit, excuus. We zouden het over die kerstbomen hebben. Die ideale boom, waar we graag onder zitten. Sommige kwekers, de meest professionele handelaren feitelijk, hebben daar een strak omljnd idee bij. Die ideale boom loopt breed van onder, smal naar de top toe. Om dat ideaal te verwezenlijken voegt de professionele kweker groeiremmers en groeisputters als bemesting toe, al naar gelang het weer zich gedurende het jaar, gunstig of ongunstig ontwikkelt. Hormonen zijn dat, denk ik. Zo vormt de boom op het door de kweker gewenste moment zijtakken. Met meetkundige regelmaat. Op tijd water geven en zo nodig in juiste driehoeksvorm bijknippen en, tadaa, daar verschijnt ons ideaal. Kerstbomen kweken is een vak. Wij hebben ook van die bomen gehad. Een stuk of vijftig, afgezaagd en compact verpakt in een strak netje. Goed te vervoeren. Ik had er één uit het netje gehaald en bezwoor iedereen de boom, die zij meenamen in het netje te laten zitten. Hij ziet er exact hetzelfde uit als die ene, die ik hier uit het netje heb gehaald. Dat zei ik. En dat was ook zo. Niets mis mee, dit stukje is geen aanklacht. Al heb ik mijn twijfels over de milieubelasting van die groeihormonen; ik weet er te weinig van om er iets zinnigs over te zeggen. Daarbij, voortdurend foei roepen en met de vinger wijzen, ben ik niet zo van. Er is al genoeg chagrijn in de wereld.

Natuurlijke groei

Het mag duidelijk zijn. Onze adoptiebomen voldoen niet aan het geconstrueerde ideaal. Ze groeien van zichzelf. We bemesten ze, dat wel. We geven ze water, vooral als ze met pot worden teruggezet, dat ook. En we knippen de dooie, bruine takken af. Maar in hoofdzaak groeien ze op natuurlijke wijze omhoog. Dat gaat een stuk moeizamer, want hoe je het wendt of keert, een kerstboom blijft liever in de grond. Ook met kerst. De adoptieboom belandt uit de kou in een warme huiskamer om vervolgens weer teruggepoot te worden in de kou van januari. Daar raakt zo'n boom van in de war. Die heeft tijd nodig om te herstellen en opnieuw te wortelen. Gelukkig gaat het in de meeste gevallen goed. En de milieuwinst van een boom, die een keer of 4, 5 wordt teruggeplant is evident. Zeker als je de boom uiteindelijk in zijn laatste standplaats laat staan. Onze adoptieouders weten dat en komen daarom in grote meerderheid, elk jaar weer terug. Voor hun boom. Elke boom krijgt een labelnummer, waar de adresgegevens van de eigenaren aan vast hangen. Die gegevens worden digitaal opgeslagen. Zo leidt elke boom in de database uniek, een op een, naar de rechtmatige eigenaren. Verwachtingsvol stromen ze, de dagen na Sinterklaas het terrein op. Hoe staat hun boom erbij? Hoe heeft ie het dit jaar gedaan?

Afkeuren

Dat eerste jaar heb ik zelf veel bomen afgekeurd. Ik vond ze te dun, te dik, te geel, te vreemd, te mossig, etc. Ik nam ze niet mee uit Veenhuizen, waar ze door Lambert worden verzorgd. Ik was onzeker en mat alle overleefde exemplaren af aan de standaard. Mensen willen een ideale boom terug, niets meer, niets minder. Zo dacht ik. Wat een enorme vergissing bleek. De mensen die het eerste jaar een boom hadden geadopteerd, wilden vooral *hun* boom terugzien. Als ik zei dat ik *hun* boom te minnetjes had bevonden en dus had laten staan, stuitte ik op ongeloof en teleurstelling. "Maar hoe zag hij er dan precies uit?", werd er gevraagd. En dan probeerde ik mijn criteria uit te

leggen, te dun, te dik, te geel, etc. Met weinig succes. “Dat kan ik toch zelf wel beoordelen”, zei een klant, “of ik mijn boom nog goed genoeg vindt.” En dat heb ik mij ter harte genomen. In het tweede jaar keek ik anders naar de bomen. Niet mijn bomen, hun bomen. Kan iemand er nog blij van worden, als hij er onder zit, met Kerst. Dat is zo’n beetje de norm. En ik kijk naar wat er deugt aan de bomen, hoe ze nog kerstbomen staan te wezen. Ik kijk met een andere blik. En dan vallen alleen die bomen af, die volledig kaal zijn; ten dode opgeschreven én die bomen, waarvan ik weet dat ze lekker bijtrekken en nog lang doorgroeien, als ik ze nu op hun plekje laat staan.

De eigen boom

Voor de rest neem ik ze allemaal mee, in al hun warrige verscheidenheid. Is de verkoop los, dan blijkt dat het merendeel van de mensen de eigen boom terug wil. Het is immers *hun* boom die het weer een jaar heeft overleefd. Zijn moed wordt geprezen en beloond. Soms is de boom te groot of de smaak verandert, dan wordt de boom ingewisseld voor een ander exemplaar. Soms is er twijfel. Zoals Thea, die met haar man hun kleine blauwspaar weersag. Die had het moeilijk en ik zei dus met nadruk dat ze er wel blij mee moesten zijn, ook straks als ie thuis stond met de kerst. “Tsja”, zei Thea, “toch maar even verder kijken”. Dat duurde een tijd, een half uur zoeken en speuren; totdat ze weer bij mij terugkwam. “Heb je ook een snoeischaar”, vroeg Thea. Natuurlijk hadden we die. Resoluut stapte ze met de schaar op haar boompje af. Alle onderste takken gingen er af, tot er een fiere pluim overbleef. “Zo, die is weer in model”, zei Thea, “en van onder krijgt ie een mooie, rode sjaal. Helemaal kerst.” Tevreden trok het stel naar huis, bevrijd van idealen.

Opgetekend door Frans Kerver (en die is te huur via www.vettevis.nl)